

3

Dierenwelzijn gezelschapsdieren

Dierenwelzijn is ook bij gezelschapsdieren niet altijd vanzelfsprekend. Het LNV-beleid is er op gericht dat houders van hobby- en gezelschapsdieren over voldoende kennis, informatie en ondersteuning beschikken om hun verantwoordelijkheid te nemen bij de aankoop, huisvesting en verzorging van hun dieren. Vervolgens moeten de dierhouders ook hiernaar handelen. De beleving van het dier moet leidend zijn bij huisvesting en voeding. Het onderzoek rond gezelschapsdieren varieert van een inventarisatie van de kennis en kennisbehoefte bij houders van paarden tot een onderzoek naar het welzijn van circusdieren. Ook het algemeen maatschappelijke belang wordt niet uit het oog verloren. Huisdieren mogen bijvoorbeeld geen bedreiging vormen voor de eigenaar of andere burgers. Het onderzoek rond welzijn van gezelschapsdieren vindt plaats binnen het VPT-thema 'Dierenwelzijn: Samen werken aan verbetering'.

PROJECTEN OVER GEZELSCHAPSDIEREN BINNEN HET THEMA DIERENWELZIJN: SAMEN WERKEN AAN VERBETERING

- Relatie houder-paarden
- Welzijn in de paardenhouderij
- Evaluatie Regeling Agressieve Dieren
- Onderzoek circusdieren
- Intrinsieke waarde circusdieren

incidenten met agressieve honden gebeuren
meestal in de privé-omgeving met de eigen of
een bekende hond als dader

Regeling agressieve dieren ingetrokken

Medio 2008 heeft Minister Verburg van Landbouw, Natuur & Voedselkwaliteit (LNV) de Regeling Agressieve Dieren (RAD) ingetrokken. De RAD is 15 jaar van kracht geweest, maar ontving toenemende kritiek, onder andere vanuit de Tweede Kamer. Met het intrekken van de RAD gaf de Minister gehoor aan het advies van de Commissie van Wijzen – de commissie Van Sluijs - die als opdracht had de RAD te evalueren.

offer en de eigen of een bekende hond als dader. De commissie pleitte daarom voor een andere aanpak die past bij de problematiek.

Pitbullterriër type De RAD is in 1993 ingevoerd nadat drie kinderen door pitbulls waren doodgebeten. De regeling bevatte een houd- en fokverbod én bood de mogelijkheid honden van het pitbullterriër type in beslag te nemen of te doden. Hiermee werd beoogd om honden van het type pitbullterriër te laten uitsterven. De RAD wekte grote verontwaardiging bij bezitters en dierenwelzijnsorganisaties. Er was kritiek vanwege de eenzijdige focus op de uiterlijke kenmerken van het type hond in plaats van inbeslagname op basis van agressief gedrag. Veel van de in beslag genomen honden waren namelijk nooit betrokken geweest bij bijtincidenten. Ook de definitie van het type pitbullterriër hond was een punt van discussie. Deskundigen spraken elkaar hierin vaak tegen, waardoor rechterlijke procedures erg veel tijd namen. Al die tijd moesten de in beslag genomen honden in zogenaamde opslagasielen hun 'veroordeling' afwachten.

Aanpak 'tot achter de voordeur' De commissie-Van Sluijs heeft Wageningen UR verzocht om haar bevindingen met onderzoek te verifiëren. De onderzoekers verzamelden veel feiten bij betrokken instanties en zelfs 'achter de voordeur' bij de hondenbezitters. Zij keken niet alleen naar (ras)kenmerken van bijtincidenten betrokken honden, maar ook naar de omstandigheden van een bijtincident. Het onderzoek is breed opgezet. Niet eerder zijn de, vaak lastig te verzamelen, feiten over agressieve honden helder bij elkaar gezet en met elkaar in verband gebracht. Zo kregen de onderzoekers, onder geheimhouding, zelfs inzage in politiedossiers over bijtincidenten over

een periode van vijf jaar en in dossiers van zaken die door het Openbaar Ministerie (OM) in Rotterdam zijn behandeld. Ook is er met hulp van TNS-NIPO uitgebreid publieksonderzoek uitgevoerd naar hondenbezit en de hoeveelheid hondenbeten. Met deze verschillende deelonderzoeken is de hondenbetenproblematiek in Nederland in de breedte in kaart gebracht.

Aangescherpte APV Wat blijkt? Relatief weinig mensen worden door honden (dood)gebeten. En: het zijn zeker niet alleen de pitbulls die bijten, ook andere rastypen blijken bijtgraag te zijn. Wel blijft de preventie van ernstige hondenbeten een belangrijke opgave: elk bijtincident is er één te veel. Meer dan de helft van de bezitters van pitbulls die door het OM in Rotterdam in beslag genomen werden, bleken om uiteenlopende redenen eerder met justitie in aanraking te zijn geweest. Het probleem zit dus niet zozeer in de hond, maar zeker ook in de eigenaar. Bovendien bleek het probleem zich vooral te concentreren in wijken van grote steden met sociaal-maatschappelijke problemen. De commissie-

Van Sluijs concludeerde daaruit dat het beleid zich niet op het ras zou moeten richten, maar op de hondenbezitter (voorlichting) en het aanscherpen van gemeentelijke APV's (Algemeen Plaatselijke Verordening). Leidraad moet zijn: 'Is je hond gevaarlijk? Dan ben jij aansprakelijk'. De nieuwe APV kan verplichten tot een gedragstest om het gevaar van een hond voor zijn omgeving vast te stellen. De Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit Utrecht en Wageningen UR werken aan een betrouwbare, gevalideerde gedragstest.

Internationale interesse Veel landen die ook rasspecifieke wet- en regelgeving hebben, hebben het onderzoek met interesse gevolgd. Ook daar ontbreekt over het algemeen een wetenschappelijke grondslag voor de invoering van rasspecifieke regelgeving en bezint men zich op andere strategieën (voorlichting, eisen aan houders, bewustwording) om het risico op ernstige bijtincidenten verder terug te dringen.

MEER INFORMATIE Jessica Cornelissen
jessica.cornelissen@wur.nl 0320-293557

REFLECTIE "Het selecteren van honden op uiterlijke kenmerken is niet van deze tijd. De hondenbrigade van de Regiopolitie Groningen heeft nooit jacht gemaakt op pitbulls. Pas na melding van bijtincidenten, overlast of verwaarlozing grijpen we in. Inbeslagname van pitbulls liep voorheen via de Regeling Agressieve Dieren, bij andere rassen werd de normale justitiële weg bewandeld. Nu worden incidenten met alle rassen gelijk behandeld: een test moet uitwijzen of er sprake is van maatschappelijk aanvaardbaar gedrag. Ten tijde van de RAD hadden wij het mandaat van alle burgemeesters in Groningen om pitbulls in beslag te nemen. De veroordeling liep dus via het bestuursrecht; veel sneller dan via Justitie. Omdat wij de eigenaren persoonlijk benaderden, geruststelden en informatie verschaften, maakte haast niemand bezwaar en konden we de honden snel laten inslapen. Het ging om zo'n honderd gevallen per jaar. We onderzoeken nu of we met de nieuwe regeling eveneens gebruik kunnen maken van het bestuursrecht." Ernst ter Veer en Han Meijer, afdeling hondenbrigade Regiopolitie Groningen

Onderdeel van de evaluatie was een wetenschappelijk onderzoek naar de aard en omvang van de hondenbetenproblematiek in Nederland en naar de omstandigheden waaronder hondenbeten plaatsvinden, inclusief kenmerken van daders, slachtoffers en ernst van de verwondingen. Dit onderzoek bracht aan het licht dat de regeling niet effectief is en met problemen van handhaafbaarheid en proportionaliteit kampt. Bovendien bleek de regeling niet te matchen met de context waarin bijtincidenten zich meestal voordoen: in de privé-omgeving, met de eigen of bekende kinderen als slacht-